

Міністерство освіти і науки України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра германської філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
20 15 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ГРАМАТИКИ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ (НІМЕЦЬКОЇ) МОВИ

спеціальності 8.02030302 Мова і література (англійська)

Гуманітарний інститут

2015– 2016 рік

Робоча програма з дисципліни «Теоретичні питання граматики другої іноземної (німецької) мови для студентів за спеціальністю 8.02030302 Мова і література (англійська), Філологія. Мова і література (англійська), галузі знань 0203 Гуманітарні науки, 2015 року- 26 с.

Розробники: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології Шапочкіна Ольга Володимирівна

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри германської філології протоколом від "22" Вересня 2015 року № 3

Завідувач кафедри (І.Р. Буніятова)

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.

Заступник директора Єременко О.В.

© КУБГ, 2015 рік
© Шапочкіна О.В., 2015 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	6
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни	7
III. Програма	8
IV. Навчально-методична карта дисципліни	17
V. Плани практичних занять	18
VI. Завдання для самостійної роботи	19
VII. Система поточного та підсумкового контролю знань	20
VIII. Методи навчання	22
IX. Методичне забезпечення курсу	22
X. Рекомендована література	23
XI. Додатки	24

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Кафедрою германської філології Київського університету Бориса Грінченка, розроблено робочу навчальну програму з дисципліни «Теоретичні питання граматики другої іноземної (німецької) мови», яка є нормативним документом КУБГ і відповідає освітньо-професійній програмі підготовки магістрів з напрямку «Мова та література (англійська)» згідно навчального плану денної форми навчання.

Програма визначає обсяги знань, які мають бути опановані студентами відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики та алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Теоретичні питання граматики другої іноземної (німецької) мови». Також програма забезпечує необхідну методичну та методологічну базу, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Дисципліну «Теоретичні питання граматики другої іноземної (німецької) мови» передбачено як фахову, яка включена до плану підготовки магістрів та спеціалістів зі спеціальності – Мова та література (англійська). Необхідність вивчення другої іноземної мови обумовлено потребою сьогодення в кваліфікованих філологах, обізнаних в усіх сферах суспільного життя. Зокрема, фахівець із іноземної філології має застосовувати набутий теоретичний досвід в практичній діяльності.

Курс «Теоретичні питання граматики другої іноземної (німецької) мови» покликаний формувати теоретичну базу філолога, майбутнього викладача ВНЗ. Отже, головною **метою** є сформувати систему знань студентів з теоретичної граматики німецької мови та ознайомити їх з ключовими поняттями, термінами.

Головним **завданням** курсу є:

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- забезпечити засвоєння студентами системи знань з теоретичної граматики німецької мови;
- забезпечити володіння студентами термінологією, ключовими поняттями теоретичної граматики німецької мови;

- ознайомити студентів із основними напрямками розвитку сучасної німецької граматики;
- сформуувати готовність до подальшої самостійної роботи з опанування теоретичної граматики німецької мови.

Місце курсу в системі філософських, психологічних, педагогічних, гуманітарних, мистецтвознавчих, та інших дисциплін. **Міжпредметні зв'язки.** Дисципліна «Теоретичні питання граматики другої іноземної (німецької) мови» спирається на такі дисципліни як: «Практика усного та писемного мовлення (німецька мова), «Теоретичний курс (німецька мова)», «Теорія і практика другої іноземної (німецької) мови», «Спецкурс з другої іноземної (німецької) мови». У рамках міжпредметних зв'язків необхідно обов'язково використовувати набутий досвід саме з педагогічної діяльності.

В результаті вивчення дисципліни «Теоретичні питання граматики другої іноземної (німецької) мови» студент повинен: **знати** - сутність та зміст граматичних категорій німецької мови, їх типологію, класифікацію, сфери вживання; **вміти** - вільно орієнтуватися у термінології з курсу; швидко наводити приклади; осмислено здійснювати переклад запропонованих термінів, тез; відмінювати граматичні категорії. Курс «Теоретичні питання граматики другої іноземної (німецької) мови» включає в себе лекційні, практичні та індивідуальні заняття. Спираючись на те, що студенти мають самостійно опрацьовувати певний матеріал програмою передбачено такі форми контролю як підготовка докладів та презентацій, розробка творчих завдань, опитування, проведення модульних контрольних робіт. Навчальним планом передбачено загальну кількість годин –60 , із них лекції – 8 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 32 год., модульний контроль – 4 год.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс:	Напря́м, спеціально́сть, осві́тно-кваліфіка́ційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів: 2</p> <p>Змістові модулі: 2</p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): 60</p> <p>Тижневих годин: 1</p>	<p>Галузь знань 0203 Гуманітарні науки (шифр і назва)</p> <p>Спеціальність 8.02030302 Мова і література (англійська)</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Магістр»</p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 5</p> <p>Семестр: 10</p> <p>Аудиторні заняття: 24 години, з них: Лекції: 8 год. Практичні: 16 год.</p> <p>Самостійна робота- 32 год.</p> <p>Модульний контроль: 4 год.</p> <p>Вид контролю: <u>залік</u></p>

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви розділів	Кількість годин					
		Разом	Аудиторні	Лекцій	Практичні	Самостійна робота	Модульний контроль
Модуль 1 Основи теоретичної граматики німецької мови							
Змістовий модуль 1. Морфологічна система німецької мови							
	Лекція 1. Граматика та її предмет. Морфологія та синтаксис. Граматичне значення, форма та категорія. Граматичні форми слів. Морфологічний склад слів. Частини мови.	2	2	2			
	С/р Укладання та вивчення термінологічного глосарію до курсу	8				8	
	Лекція 2. Дієслово. Граматичні категорії дієслів. Вербальна категорія часу дієслів. Категорія модальності та категорія <i>genera verbi</i> .	2	2	2			
	Практичні заняття 1-2. Повнозначні частини мови: дієслово.	4	4		4		
	Лекція 3. Іменник. Артикль. Їх граматичні категорії. Семантично-структурні класи та категорії прикметників.	2	2	2			
	С/р Укладання та вивчення термінологічного глосарію до курсу	8				8	
	Практичні заняття 3. Класифікація часових форм дієслів.	2	2		2		
	4. Повнозначні частини мови: іменник, прикметник.	2	2		2		
	МК 1	2					2
	Разом за змістовим модулем 1	32	14	6	8	16	2
Змістовий модуль 2. Синтаксис німецької мови.							
	Лекція 4. Предмет синтаксису. Проблематика визначення речень. Порядок слів у німецькому реченні. Рамкова конструкція.	2	2	2			

С/р Укладання та вивчення термінологічного глосарію до курсу	8				8	
Практичне заняття 5. Службові частини мови.	2	2		2		
Практичне заняття 6. Субординовані та координовані сполучники.	2	2		2		
Практичне заняття 7-8. Складносурядний та складнопірядний типи зв'язку у реченні.	4	4		4		
С/р Укладання та вивчення термінологічного глосарію до курсу	8				8	
МК 2	2					2
Разом за змістовим модулем 2	28	10	2	8	16	2
Усього годин	60	24	8	16	32	4

ПРОГРАМА

Змістовий модуль I. Морфологічна система німецької мови

Тема 1.

Грамматика та її предмет. Морфологія та синтаксис. Грамматичне значення, форма та категорія.

Grammatik und ihr Gegenstand. Morphologie und Syntax. Die grammatische Bedeutung, grammatische Form und grammatische Kategorie

Основні поняття теми: грамматика, граматична категорія, морфологія, синтаксис, артикль, означений артикль, неозначений артикль, нульовий артикль.

Два основних значення терміну "грамматика": онтологічне та гносеологічне. Трактують поняття "грамматика" як теорії; місце граматики, як вчення про граматичну будову мови, в загальній теорії мови. Місце граматики, як науки, в системі лінгвістичної підготовки майбутнього вчителя: опора на інші теоретичні курси та на курс практичної граматики.

Співвідношення поняття "грамматична будова мови" з поняттям "рівень мови", співвідношення морфології та синтаксису.

Співвідношення граматики як будови мови з іншими сторонами та аспектами мовної системи; взаємозв'язок та взаємодія граматики і лексики, синхронна та діяхронна граматика.

Основні короткі відомості з історії розвитку наукової граматики німецької мови. Сучасні напрямки у вітчизняній та зарубіжній граматичній теорії: функціональна граматика; граматика, орієнтована на зміст; структурна граматика; комунікативна граматика; граматика тексту.

Основні поняття та загальні питання граматичної теорії. Граматичне значення: його характер та його відмінність від лексичного значення. Граматична форма, синтетичні та аналітичні форми. Граматична категорія, її характеристика; морфологічні та синтаксичні категорії. Опозиція як спосіб буття граматичної категорії; бінарні та багаточленні опозиції. Транспозиція як нейтралізація опозицій; роль внутрішнього та зовнішнього контексту. Парадигма як засіб організації граматичної категорії; мікропарадигма та макропарадигма; поняття дефектності парадигми, причини дефектності парадигми. Поняття моделі і оригіналу; зв'язок граматичної моделі з лексикою. Граматична багатозначність, синонімія, омонімія. Проблема варіативності в граматиці. Загальні відомості з методики граматичного аналізу: трансформаційний, дистрибутивний, компонентний аналіз.

Література: основна – 1,5; додаткова – 2.

Тема 2.

Граматичні форми слів. Морфологічний склад слів. Частина мови.

Die grammatischen Formen des Wortes. Der morphologische Formenbestand des Wortes. Die Wortarten (Redeteile)

Основні поняття теми: частина мови, граматична форма, повнозначні частини мови, службові частини мови.

Предмет морфології: морфологія як вчення про граматичний аспект слова, будова форм слова, словоформи, граматичні класи слів (частини мови), їх граматичні

категорії і парадигми. Морфологія як техніка синтаксису. Морфеміка як вчення про компоненти форми слова, які мають граматичне значення. Поняття морфеми, види морфем (лексична, словотворча, граматична); морф і аморф; морфологічний "нуль", пустий морф; морфологічна будова форми слова в німецькій мові. Загальні питання: поняття частини мови, її дефініція; ознаки частини мови; ознаки автосемантичних і синсемантичних слів; принципи формування граматичних класів слів (семантичний, морфологічний, синтаксичний, позиційний, комплексний). Дискусійні питання теорії класів слів; причини розбіжностей між різними класифікаціями. Класифікація частин мови в різних сучасних граматиках німецької мови. Принцип поля в організації граматичних класів слів: ознаки центральних та периферійних слів. Взаємоперехід елементів класів слів як прояв синхронічної динаміки. Роль субстантивації в німецькій мові. Граматична омонімія частин мови.

Література: основна –2,4; додаткова –2.

Тема 3.

Дієслово. Граматичні категорії дієслів. Вербальна категорія часу дієслів. Категорія модальності та категорія genera verbi.

Das Verb (Zeitwort). Verbs. Die grammatischen Kategorien des Verbs. Die verbale Kategorie der Zeit. Die verbale Kategorie des Modus. Die Modalität. Die grammatische Kategorie des Genus (der Genera verbi).

Основні поняття теми: дієслово, стандартне дієслово, нестандартне дієслово, модальність, презенс, перфект, імперфект, плюсквамперфект, фут урум, активний стан дієслова, пасивний стан дієслова, статив, поле пасивності.

Загальна характеристика дієслова як граматичного класу слів: місце в системі класів слів, функції в реченні. Принципи класифікації дієслів. Морфологічна класифікація: стандартні (слабкі) і нестандартні (всі інші); співвідношення

стандартних і нестандартних дієслів; різні принципи субкласифікації сильних дієслів сучасної німецької мови.

Семантично-функціональна класифікація: дієслова із значенням діяльності, процесу, стану та їх субкласифікація; дієслова повнозначні, допоміжні, функціональні, копулятивні, модальні дієслова.

Синтаксична класифікація дієслів: суб'єктні та об'єктні, транзитивні й інтранзитивні; нові синтаксичні класифікації, пов'язані з теорією валентності.

Класифікація дієслів за характером дії; відсутність граматичної категорії виду в німецькій мові; поняття аспекту дієслова.

Категорія репрезентації: особові й неособові форми дієслова; місце неособових форм у системі класів слів. Неособові (іменні) форми дієслова: інфінітив, його види, дієслівні та іменні ознаки, функції, субстантивація інфінітива; дієприкметники (партицип I; партицип II), дієслівні й іменні особливості, функції, лексичні обмеження дієприкметників у ролі означень, ад'єктивація та субстантивація дієприкметників.

Категорія часу. Значення категорії часу, її співвідношення з понятійною категорією часу; абсолютне й відносне значення часу. Форми вираження часових значень. Опозиції в системі часових форм. Транспозиції часових форм; контекстуальні та системні синоніми форм часу; багатозначність форм; функції часових форм.

Граматична категорія стану. Сучасні інтерпретації категорії стану. Значення та форми категорії: актив, пасив з дієсловом werden, статив (дієслово sein та партицип II), рефлексив. Значення категорії стану як синтаксичної конверсії трансформації. Тричленний, двочленний пасив, безсуб'єктна форма. Співвідношення агенсу і патієнсу та синтаксичних суб'єкта та об'єкта. Лексична база категорії стану: дефектність парадигми та її причини. Тлумачення проблеми стативу. Поле пасивності.

Граматичні категорії особи та числа: їх значення і форми; структура категорії особи та числа; склад парадигм. Лексична обмеженість категорії особи, її причини; дефектність парадигм та багатозначність дієслова.

Взаємозв'язок та взаємодія граматичних категорій дієслова.

Граматична категорія способу, її місце в полі модальності. Опозитивна структура категорії способу, значення форм способу. Транспозиція членів опозитивного відношення; випадки нейтралізації опозиції. Характеристика трьох членів категорії способу: індикатив, кон'юктив I (презентні форми) і кон'юктив II (претеритальні форми), їх значення та сфери вживання; імператив, його парадигма, функціонування, конкурентні форми, лексичні обмеження імперативу.

Література: основна –2,5; додаткова –2.

Тема 4.

Іменник. Артикль. Їх граматичні категорії.

Das Substantiv.Semantisch-strukturelle Klassen der Substantive. Grammatische Kategorien des Substantivs.Der Artikel und grammatische Kategorien des Substantivs(4 год.)

Основні поняття теми: іменник, відмінок, число, артикль, субстантивация.

Загальна характеристика іменника як граматичного класу слів: категоріальне значення, місце в системі частин мови, функції в реченні. Класифікація іменників за субкатегоріальними значеннями та її граматична характеристика. Морфологічне й синтаксичне значення субкласів іменників.

Категорії іменника. Суто граматичні категорії відмінювання іменника: категорія числа та категорія відмінку. Число: сутність; значення; форми вираження; опозиція та можливості транспозиції її протичленів; лексична база категорії числа, причини лексичних обмежень; вмотивовані та невмотивовані обмеження. Категорія відмінку: її значення та структура; синонімія відмінків; синтаксичне значення та

функції відмінків; проблема типів відмінювання іменників. Зв'язок категорії числа й відмінку.

Класифікаційна ознака іменника - категорія граматичного роду: її структура, формальні показники, граматичне значення; семантична вмотивованість (невмотивованість) граматичного роду; значення роду для відмінювання іменників; стилістичне використання граматичного роду. Категорія означеності /неозначеності: значення категорії та артикль як засіб вираження категорії означеності/неозначеності; інші засоби вираження означеності /неозначеності. Слова з функціями артиклю. Індивідуалізуюче та генералізуюче значення іменника.

Література: основна –3,4 ; додаткова –1.

Тема 5.

Прикметник. Семантично-структурні класи та категорії прикметників.

Das Adjektiv. Semantisch-strukturelle Klassen und grammatische Kategorien der Adjektive

Основні поняття теми: прикметник, відмінок, ступінь порівняння прикметника.

Загальна характеристика прикметника як граматичного класу слів: категоріальне значення, місце в системі класів слів, функції в реченні. Семантико-структурні класи прикметника (якісні та відносні) і їх субкласи. Синтаксична класифікація прикметника. Проблема короткої та повної форми.

Граматичні категорії прикметника. Категорія ступенів порівняння як спеціальна граматична категорія прикметника; її семантика і структура; лексична база; способи утворення порівняльного та вищого ступеню; абсолютне та відносне вживання протичленів опозиції категорії ступенів порівняння; їх транспозиція.

Категорії числа і відмінку прикметників у порівнянні з граматичними категоріями іменника; функції закінчень; рід прикметників; типи відмінювання прикметників.

Загальна характеристика прикметника як граматичного класу слів: категоріальне значення, місце в системі класів слів, функції в реченні. Семантико-структурні класи прикметника (якісні та відносні) і їх субкласи. Синтаксична класифікація прикметника. Проблема короткої та повної форми.

Грамматичні категорії прикметника. Категорія ступенів порівняння як спеціальна граматична категорія прикметника; її семантика і структура; лексична база; способи утворення порівняльного та вищого ступеню; абсолютне та відносне вживання протичленів опозиції категорії ступенів порівняння; їх транспозиція.

Категорії числа і відмінку прикметників у порівнянні з граматичними категоріями іменника; функції закінчень; рід прикметників; типи відмінювання прикметників.

Література: основна –1,4 ; додаткова –1.

Змістовий модуль 2. Синтаксис німецької мови.

Тема 1.

Предмет синтаксису.Проблематика визначення речень.

Syntax, ihr Gegenstand. Das Problem der Satzdefinition.

Основні поняття теми: синтаксис, окличне речення, розповідне речення, питальне речення, складносурядне речення, складнопідрядне речення.

Синтаксис як вчення про словоформу в потоці мовлення, словосполучення, речення, надфразу єдність, граматичні особливості тексту. Речення як основна одиниця синтаксису. Поняття синтаксичної парадигми. Поняття синтаксичного зв'язку та його види; сфери функціонування предикативних відношень підрядності, сурядності.

Синтаксичні граматичні категорії, їх види і співвідношення з морфологічними граматичними категоріями.

Речення як номінативно-комунікативна одиниця - головна одиниця синтаксису; номінативний, комунікативний і прагматичний аспект речення; семантична структура речення як сукупність номінативного значення та окремих комунікативно-прагматичних категорій речення; речення та мовленнєвий акт; прямі й непрямі мовленнєві акти; співвідношення понять "речення" і "висловлювання"; співвідношення словосполучення, речення, надфразної єдності.

Предикативність як основна ознака речення; різні тлумачення речення; вербоцентрична та суб'єктно-предикатна концепція речення; категорії речення: модальність, темпоральність, аффірмативність, негативність; двоскладове, односкладове та фразеологізоване речення; головні ознаки німецького речення.

Моделювання речення: поняття моделі речення; моделювання на основі вербоцентричної та суб'єктно-предикатної теорії речення; моделі формально-морфологічні та семантичні; відношення між цими моделями; вплив субкатегоріальної семантики слів на реалізацію моделі речення.

Парадигма у синтаксисі: поняття синтаксичної парадигми; парадигма простого речення.

Класифікація простих речень за різними критеріями: розповідні, питальні, наказові, окличні; нейтральні та емоційно забарвлені; поширені та непоширені; повні і неповні; дієслівні та іменні; особові, загально-особові, неозначено-особові, безособові; стверджувальні та заперечні; засоби вираження заперечення - явні та латентні.

Складне речення як цілісна семантико-синтаксична одиниця; синтаксичний статус конститuentів складного речення; поняття цілісного та елементарного речення.

Види складного речення: складносурядне та складнопідрядне; синтаксичні зв'язки між конститuentами складних речень.

Складносурядне речення (паратаксис): складносурядні речення і послідовність простих речень, їх різниця; роль інтонації та пунктуації в оформленні

складносурядного речення; семантика відношень між елементарними реченнями в складносурядному комплексі; семантичні типи складносурядних речень і засоби їх зв'язку; порядок слів.

Складнопірядне речення (гіпотаксис). Особливості синтаксичного зв'язку між головними та пірядними реченнями; автосемантів та синсемантів (формальна і семантична); головної і пірядної частини речення; ознаки пірядного речення; засоби зв'язку між елементарними реченнями; кореляти; традиційна класифікація пірядних речень за різними критеріями: за місцем пірядної частини по відношенню до головної; за засобом зв'язку; за семантикою та синтаксичною функцією. Моделювання складнопірядних речень. Полісемія та синонімія пірядних сполучників. Прагматика складнопірядного речення. Багатоланкове речення. Складносурядне речення, що містить пірядність; різні види комбінування паратаксису і гіпотаксису; різновиди ускладнених видів пірядності.

Література: основна –3,4 ; додаткова –1

Тема 2.

Порядок слів у німецькому реченні. Рамкова конструкція.

Die Wortfolge (Wortstellung) im Deutschen. Die Rahmenkonstruktion

Основні поняття теми: порядок слів, прямий порядок слів, інвертований порядок слів.

Традиційна теорія членів речення: головні і другорядні члени речення; зв'язок між ними; опозиції членів речення; морфологічна характеристика та концепція польової структури другорядних членів речення; дискусійні питання теорії членів речення; недосконалість аналізу за членами речення.

Порядок розташування елементів німецького речення (слів та словоформ): структура, семантична та комунікативна вмотивованість; топологічні схеми німецького дієслівного речення та їх функції; рамкова конструкція в реченні, інфінітивному звороті та в групі іменника: повна й неповна рамка, відсутність рамки;

структурні та семантико-стилістичні причини порушення рамкової конструкції; ізоляції члена речення.

Література: основна –1,2 ; додаткова –1.

Навчально-методична карта дисципліни "«Теоретичні питання граматики другої іноземної (німецької) мови»"

Види діяльності	Зміст							
	вересень-жовтень				листопад-грудень			
Дати (місяці)								
Назва модуля	Морфологічна система німецької мови				Синтаксис німецької мови.			
Теми лекцій	1. Граматика та її предмет. Морфологія та синтаксис. Граматичне значення, форма та категорія Граматичні форми слів. Морфологічний склад слів. Частини мови.				3 Іменник. Артикль. Їх граматичні категорії. Прикметник. Семантично-структурні класи та категорії прикметників			
	2 Дієслово. Граматичні категорії дієслів. Вербальна категорія часу дієслів. .Категорія модальності та категорія genera verbi				4. Предмет синтаксису. Проблематика визначення речень. Порядок слів у німецькому реченні. Рамкова конструкція.			
Кількість балів за присутність на лекції	1		1		1		1	
Теми практичних занять	1-2 Повнозначні частини мови: дієслово.				6. Субординовані та координовані сполучники.			
	3.Класифікація часових форм дієслів.				7-8.Складносурядний та складнопідрядний типи зв'язку у реченні.			
	4. Повнозначні частини мови: іменник, прикметник.							
5. Службові частини мови.								
Кількість балів за присутність на практичному занятті	1	1	1	1	1	1	1	1
Робота на практичному занятті	10	10	10	10	10	10	10	10
Самостійна робота	5x2				5			

ПМК	25	25
Загальна кількість	157	

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1-2	<p>Повнозначні частини мови: дієслово.</p> <p><i>План:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тренувальні вправи з теми «Означений артикль». 2. Тренувальні вправи з теми «Неозначений артикль». 3. Тренувальні вправи з теми «Нульовий артикль». <p><i>Література: основна –1,3; додаткова –1,2,3.</i></p>	4
3-4	<p>Класифікація часових форм дієслів.</p> <p><i>План:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тренувальні вправи з теми «Теперішній час дієслів». 2. Тренувальні вправи з теми «Минулий час дієслів». 3. Тренувальні вправи з теми «Давньоминулий час дієслів». 4. Тренувальні вправи з теми «Майбутній час дієслів». 5. Тренувальні вправи з теми «Пасивний стан дієслів». 6. Тренувальні вправи з теми «Умовний спосіб дієслів». <p><i>Література: основна –2,5; додаткова –1,2,3.</i></p>	4
5	<p>Повнозначні частини мови: іменник, прикметник.</p> <p><i>План:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тренувальні вправи з теми «Іменник». 2. Тренувальні вправи з теми «Прикметник». 3. Тренувальні вправи з теми «Числівник». 4. Тренувальні вправи з теми «Прислівник». 	2

	5. Тренувальні вправи з теми «Займенник». <i>Література: основна – 1,4; додаткова –1,2,3.</i>	
6	Службові частини мови. <i>План:</i> 1. Тренувальні вправи з теми «Частка» 2. Тренувальні вправи з теми «Сполучник». 3. Тренувальні вправи з теми «Прийменник» <i>Література: основна –4,5; додаткова –1,2,3.</i>	2
7-8	Субординовані та координовані сполучники. Складносурядний та складнопірядний типи зв'язку у реченні. <i>План:</i> 1. Тренувальні вправи з теми «Просте речення. Порядок слів». 2. Тренувальні вправи з теми «Складносурядне речення». 3. Тренувальні вправи з теми «Складнопірядне речення». 4. Тренувальні вправи з теми «Складносурядне речення». 5. Тренувальні вправи з теми «Складнопірядне речення». <i>Література: основна –3,5; додаткова –1,2,3.</i>	4
	Разом	16 год.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійно скласти *термінологічний глосарій* з курсу та вивчити його напам'ять. Кількість термінів до 100 слів. Вивчити укладену термінологію з курсу.

Вимоги до термінологічного глосарію:

- терміни подавати у алфавітному порядку;
- розподілити терміни у відповідності із темами, що вивчаються;

- позначати артикль та множину іменників;
- зазначити переклад терміну українською мовою в дужках;
- тлумачення терміну зазначити німецькою мовою.

Карта самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин та балів
1	Складання та вивчення термінологічного глосарію до лекцій 1-3	10 годин, 5 балів
2	Складання та вивчення термінологічного глосарію до лекцій 4-5	10 годин, 5 балів
3	Складання та вивчення термінологічного глосарію до лекцій 6-7	12 годин, 5 балів
	Разом 15 балів	32 год.

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

- Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Теоретичні питання другої іноземної (німецької) мови» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, основою якої є звітність за кожен етап передбачений програмою. Грунтуючись на звітності оцінювання рівня знань відбувається накопичення підсумкових балів до 100.
- Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у таблицях далі.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	4	4
2.	Відвідування практичних занять	1	8	8
3.	Робота на практичному занятті	10	8	80
4.	Виконання завдання з самостійної роботи	5	3	15
5.	Модульний контроль	25	2	50
	Максимальна кількість балів	157		
	Коефіцієнт розрахунку рейтингових балів	1,57		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань, після завершення вивчення навчального матеріалу модуля. Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- вчасність виконання навчальних завдань в повному обсязі;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність їх виконання;
- творчий підхід та ініціативність у виконанні завдань;

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- метод лекцій,
- пошук в Інтернеті,
- метод перекладу автентичних джерел,
- використання комп'ютерних технологій,
- метод синхронного перекладу,
- тестування.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. Авторські конспекти лекцій з дисципліни;
2. Авторський глосарій до лекційного курсу з дисципліни;
3. Навчальна та робоча навчальна програми з дисципліни;
4. Роздаткові матеріали до лекцій та практичних занять;
5. Презентації лекційного курсу у форматі PowerPoint;
6. Модульні контрольні тести з курсу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Абрамов Б.А. Теоретическая грамматика немецкого языка: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Б.А. Абрамов; под ред. Н.Н. Семенюк, О.А. Радченко, Л.И. Гришаевой. - М.: Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2004. - 286 с.
2. Гузар І.Ю. Граматика сучасної німецької мови (Морфологія). Підручник для факультетів і відділів іноземних мов університетів та педагогічних інститутів (німецькою мовою). – «Радянська школа», 1956, - 147 с.
3. Herzog A. Deutsche idiomatische Wendungen für Ausländer: Eine Auswahl mit Beispiele. – VEB Verlag enzyklopädie Leipzig, 1983. – S. 175.
4. Kurze Deutsche Grammatik. S. GIRDENIENE, V. VAITEKUNIENE: Mokymo priemone I kurso studentams germanistams, VILNIAUS PEDAGOGINIS UNIVERSITETAS. - 2001, S- 124.
5. Walter Jung. Grammatik der deutsche Sprache. – VEB Bibliographische Institut Leipzig. – 1968. – S.518.

Додаткова література:

1. Євгененко Д.А. Практична граматики німецької мови: Навчальний посібник. – Вінниця: Нова книга, 2002. – 456с.
2. Паремская Д. А. Немецкая грамматика (немецкий язык): Учеб. пособие. – Мн.: Выш. шк., 1999. – 390с.
3. Соколова Н. Б. Справочник по грамматике немецкого языка: Учеб. пособие. – М.: Просвещение, 1999. – 544с.

Електронні ресурси:

1. www.deutscherklub-rgph.ru/wp.../abramov.pdf
2. www.vk.com/doc45772_183181535?hash
3. www.online-lernen.levrai.de/deutsch-uebungen/regeln_der_grammatik.html
4. www.beste-tpps-zum-deutsch-lernen.com/Deutsche-Grammatik-lernen.htm

ДОДАТКИ

Орієнтовні питання для самоконтролю:

1. Grammatik und ihr Gegenstand. Grammatische Bedeutung, grammatische Form und grammatische Kategorie.
2. Grammatische Formen des Wortes.
3. Der morphologische Formenbestand des Wortes.
4. Die Wortarten in der deutschen Sprache (allgemeine Charakteristik).
5. Das Verb. Semantisch-grammatische Klassen der Verben.
6. Modalverben, ihre Bedeutungen in der deutschen Gegenwartssprache.
7. Grammatische Kategorien des Verbs (allgemeine Charakteristik).
8. Die verbalen Kategorien des Numerus und der Person.
9. Die grammatische Kategorie der Zeit. Die Bedeutungen des Präsens in der deutschen Sprache.
10. Zeitformen der Vergangenheit
11. Zeitformen der Zukunft.
12. Die verbale Kategorie des Modus.
13. Die grammatische Kategorie des Genus.
14. Die Wortart "Substantiv" in der deutschen Sprache.
15. Semantisch-strukturelle Klassen der Substantive.
16. Grammatische Kategorien des deutschen Substantivs.
17. Kategorie des Kasus. Deklination der Substantive, ihr Zusammenhang mit den
18. Kategorien des grammatischen Geschlechts, des Numerus, der Bestimmtheit/
19. Unbestimmtheit.
20. Kategorie der Bestimmtheit/Unbestimmtheit. Der Artikel in der deutschen Sprache, seine
21. Arten und Funktionen.
22. Grammatische Kategorien der Adjektive im Vergleich zu den Kategorien der
23. Substantive.
24. Semantische Klassen der Adjektive und ihre grammatischen Kategorien.
25. Syntaktische Funktionen der Adjektive; die Einteilung der Adjektive nach dieser Eigenschaft.
26. Adjektiv und seine grammatischen Kategorien des Geschlechts, des Numerus, des Kasus.
27. Kategorie der Steigerungsstufen.
28. Syntax, ihr Gegenstand. Das Problem der Satzdefinition.

29. Der Satz, seine lexikal-strukturelle Basis.
30. Strukturelle Klassifikation der Sätze.
31. Wortfolge im deutschen Satz.
32. Funktionen der Wortfolge im deutschen Satz.
33. Die Rahmenkonstruktion im deutschen Satz.

Робоча програма навчального курсу

«Теоретичні питання граматики другої іноземної (німецької) мови»

Укладач: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології
Шапочкіна Ольга Володимирівна

Теоретичні питання граматики другої іноземної (німецької) мови. Програма навчальної дисципліни / Укладач О.В. Шапочкіна – К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015. – 26 с.

